

Inspektörsbefattningarna ledigtförklarade.

Folkundervisningsstyrelsen har redan gått i förättning om att anställa de nya inspektörsbefattningarna. I förordningen för den 16 oktober bestäms samliga befattningarna i de 24 inspektorsdistrikten till avslutet lediga, och har siktats att dessa för klorkan 17 på trettonde dagen efter den dag, då kongressen blivit löst i Pensionslagen, eller, om denna dag är helgdag, & nästföljande söndag till k. Överstyrelsen begär en till k. med sådana anordningar med öfrigt lösningshandlingar. Därvid skall iakttagas, att om flera befattningar samtidigt siktas av en och samma sökande, särskilt anordning med öfrigt lösningshandlingar skall lagras iakttagande var och en av de sökta befattningarna.

Lösande de handlingar, som skola i följande anordning, hänvisas till ett av de k. lösen här ovan.

Barnen äro stormförtjusta

I flera böcker, utgitt till Svensk Lärarettningens förlag av Uppsala i Föreläsning. Äro de så, att ordalagarna, som de utgiva, arbeta eller användas för att de äro de bästa. Särskildhet och jämförelserna på den ordet äro så, att de äro de bästa.

Första delen utgitt av Uppsala, Föreläsning och de öfriga barnundervisnings föreläsningarna utgitt av Uppsala.

Skolreformen.

Matematikundervisningen.

Folkundervisningskommitténs förslag till kursplan för ämnena *räkning* och *geometri* i A-skolan har erhållit följande formulering:

Första skolåret.

Talområdet 1—50.

Räkning inom talområdet 1—50 huvudsakligen bestående i tilläggning och fråndragning av ental.

Mätning med centimeter och deciliter; vägning med hektogram; betalning med ören. Några vanligare stycketalssorter och tidsmått.

Andra skolåret.

Talområdet 1—100.

Räkning inom talområdet 1—100, huvudsakligen bestående i tilläggning

och fråndragning av ental, av tiotal samt av tiotal och ental.

Mätning med centimeter, decimeter och meter, med deciliter och liter; vägning med hektogram och kilogram; betalning med ören och kronor. Vanligare stycketalssorter och tidsmått.

Tredje skolåret.

Talområdet 1—10,000.

De fyra räknetsätten med hela tal, dock med den begränsningen, att multiplikator och divisor hämtas endast från talområdet 1—10, samt att endast ett räknetsätt förekommer i varje uppgift.

Mätning och vägning med användande även av andra allmänt brukliga mått och vikter än under föregående skolår. Aterstående vanliga stycketalssorter och tidsmått. Särskilda övningar i sortförvandling.

Särskilda huvudräkningsövningar.

Fjärde skolåret.

De fyra räknetsätten med hela tal, omfattande uppgifter även med flera än ett räknetsätt.

Förberedande geometriska övningar, omfattande mätning och beräkning av kvadraters och rektanglars ytor samt av kubens rymd.

Översikt av mått och vikter ävensom av andra förut genomgångna sorter. Särskilda övningar i sortförvandling.

Särskilda huvudräkningsövningar.

Femte skolåret.

Fortsatt övning av de fyra räknetsätten med hela tal.

Allmänna bråk: bråks uppkomst och beteckning; addition och subtraktion, dock endast sådana uppgifter, som innehålla två bråk med liten gemensam nämnare; multiplikation och division, dock endast sådana uppgifter, i vilka multiplikator och divisor äro hela tal.

Decimalbråk: de fyra räknetsätten; av multiplikation och division dock endast sådana uppgifter, i vilka multiplikator och divisor äro hela tal.

Särskilda huvudräkningsövningar.

Geometrisk kurs, omfattande linjer, vinklar, parallelogrammer och trianglar samt sådana kroppar, som hava förenämnda ytor till bas och mot basen vinkelräta sidor, och huvudsakligen avseende de nämnda storheternas uppritning, beskrivning och mätning i förening med enkla praktiska beräkningar.

Sjätte skolåret.

Fortsatt övning av de fyra räknetsätten med hela tal.

Allmänna bråk och decimalbråk något fullständigare behandlade.

Procenträkning, huvudsakligen omfattande beräkning av ränta, av vinst eller förlust vid inköp och försäljning, av rabatt och provision, av födoämnen, foderämnen, gödselämnen m. m. sammansättning. Blandningsräkning och beräkning av medeltal. Bolagsräkning.

Förande av en enkel kassadagbok.

Särskilda huvudräkningsövningar.

Geometrisk kurs, omfattande övriga förut icke behandlade fyrsidningar jämte månghörningar och cirklar samt sådana kroppar, som hava förenämnda ytor till bas och mot basen vinkelräta sidor, och huvudsakligen avseende de nämnda storheternas uppritning, beskrivning och mätning i förening med enkla praktiska beräkningar.

Förslaget för E-skolan är i väsentliga delar lika.

I sina härtill fogade anmärkningar framhåller kommittén bland annat, att särskild räkneundervisning icke bör förekomma under de fyra första veckorna av första skolåret, men att i samband med hembygdsundervisningen små räkneövningar dock äro på sin plats.

Kommittén betonar starkt vikten av åskådlighet vid räkneundervisningen, framför allt på det lägre stadiet, då det är nödvändigt att räkna med föremål. Därvid må, säger kommittén, med fördel användas småsaker, som barnen själva kunna anskaffa, såsom tennsoldater, djur, byggeklotsar, kulor, stenar, stickor, snäckor, mynt o. s. v. Undervisningen bör skrida långsamt framåt med omväxlande sak- och sifferexempel, och av vikt är, att man tillräckligt länge håller sig inom ett mycket begränsat talområde. Huvudräkningsövningar böra ofta förekomma men fortgå endast en kort stund varje gång. I allmänhet bör vid räkneuppgifternas lösning huvudräkning komma till användning i så stor utsträckning som möjligt. De vid undervisningen förekommande sakuppgifterna böra alltid ansluta sig till det praktiska livet och således vara hämtade från förhållandena i hemmet och skolan, från arbets- och affärlivet samt från sådana grenar av affärlivet, med vilka lärjungarna komma i beröring vid den övriga undervisningen. Vikten av att tillvarata de tillfällen till s. k. sparsamhetsuppföstran, som i detta sammanhang erbjuda sig, framhållas särskilt.

Vid undervisningen i geometri böra, säger kommittén, lärjungarna själva i största utsträckning få verkställa behövliga mätningar. Då så lämpar sig, böra enklare fältmättningsövningar företagas, varvid räta linjer uppdragas med snöre eller utstakas med stavar och räta vinklar avsättas med tillhjälp av korstavla. Undervisningen bör för övrigt stöjas av modellering, utklippning och vikning samt förbindas med enkla geometriska konstruktioner.

Detta är i korthet huvudinnehållet av kommitténs anmärkningar i fråga om ämnet matematik, och ingenting synes vara att tillägga. Räkneundervisningens resultat torde i allmänhet

vara mycket litet beroende av en mängd teoretiska anvisningar och påpekanden men desto mera av lärarens personliga rutin och förmåga att taga ämnet praktiskt.

En skola kan vara gemensam för två eller flera skoldistrikt.

Av folkskolestadgans §§ 1 och 6 samt kyrkostämmoförordningens § 21 framgår att två eller flera församlingar inom samma pastorat kunna förenas till ett skoldistrikt och då givetvis hava en eller flera skolor gemensamma. Däremot har det ansetts strida emot samma författningar, att två skilda skoldistrikt gemensamt underhålla en skola.

Det framgår rätt tydligt, att man tänkt sig den gemensamhet, varom ovannämnda bestämmelser tala, tillämplig huvudsakligen blott i det fall, att en församling av någon anledning icke ensam mäktar för egen del upphålla enskilda och följaktligen icke kan utgöra ett eget skoldistrikt. Förhållanden kunna dock uppstå, då en viss skolgemensamhet kan bli önskvärd, utan att anledningen är att söka i ringare folkmängd eller därmed sammanhängande brist på kommunala resurser. Om t. ex. ett större industriellt företag blivit etablerat på gränsen mellan två skoldistrikt med arbetsmöjligheter för personer från båda församlingarna och den härigenom uppkomna befolkningstätheten nödvändiggör upprättandet av en skola, så kan det givetvis vara till fördel, om en samverkan mellan skoldistrikten här kommer till stånd. Skola distrikten underhålla var sin skola, så blir denna i de flesta fall givetvis av lägre typ än om de förena sig om en.

Att gemensamhet mellan två eller flera skoldistrikt också kan låta sig genomföras utan att ovannämnda bestämmelser få anses överträdde, framgår av ett k. m:ts utslag, som återgavs i förra numrets notisavdelning, och som är värt att särskilt uppmärksammas. Inom Rydö brukssamhälle, beläget till största delen inom Långaryds och Färgaryds församlingar i Kronobergs län, har sedan åtskilliga år en fast folk- och småskola varit inrättad. Allt efter befolkningens tillväxt å ömse sidor om gränsen har skolväsendet på platsen utvecklats, och slutligen ha de båda skoldistrikten måst träffa överenskommelse om full gemensamhet rörande det samma. De bestämmelser, som härvid fastställts och närmare återgivits i nr 41, gå ut därpå, att kostnaderna för skolorna vid Rydö bruk skola bestridas av båda församlingarna ge-

mensamt, i vissa avseenden med hälften från vardera, i andra åter proportionsvis efter barnantalet. Det märkligaste är emellertid, att distriktet även överenskommit om *ett organ för samarbete* i det, som rör det gemensamma skolväsendet. De ärenden, som angå detta, skola nämligen förberedas av en särskild delegation, bestående av sex personer, utsedda till hälften av vardera skolrådet, varefter ärendena behandlas av bägge församlingarnas skolråd, respektive kyrkostämmor.

De sålunda gjorda överenskommelserna, vilka gälla med en ömsesidig uppsägningstid av tre år, ha underställts k. m:t, som efter folkskoleöverstyrelsens hörande förklarat dem icke stå i strid mot folkskolestadgans föreskrifter. Exemplet synes därför mana till efterföljd på sådana platser, där behov av dylik gemensamhet föreligger.

Normalplanfrågan och S. A. F.

Genom beslut den 12 sistlidna september har k. m:t remitterat folkundervisningskommitténs betänkanden angående folkskolan och fortsättningskolan till vederbörande myndigheter för avgivande av yttranden och därjämte berett styrelserna för vissa fria sammanslutningar, däribland även centralstyrelsen för Sverges allmänna folkskolläraryrå, tillfälle att inkomma med utlåtanden över sagda betänkanden. Samtliga yttranden skola vara insända till k. m:t före den 1 mars 1915.

Med anledning härav vill centralstyrelsen giva kretsarna i Sverges allmänna folkskolläraryrå tillfälle att diskutera de spörsmål, som avhandlas i folkundervisningskommitténs betänkande angående *folkskolan*, och ätt uttala de önskemål, vartill ett sådant meningsutbyte kan föranleda. De sålunda av föreningen gjorda uttalandena kommer centralstyrelsen att jämte eget yttrande frambära till k. m:t.

Ifrågavarande betänkande kommer att återgivas i tidskriften Föreningens tredje häfte, vilket är under tryckning och med det snaraste skall utsändas till föreningens samtliga medlemmar. Centralstyrelsen kommer att anmoda kretsarna att insända protokollsutdrag i ärendet före den 1 februari 1915.

Önskligt hade naturligtvis varit, att jämväl betänkandet om fortsättningskolan nu kunnat tillställas föreningens medlemmar. Av kostnadshänsyn har detta dock icke kunnat ske. Centralstyrelsens avsikt är emellertid att framdeles sätta kretsarna i tillfälle att yttra sig rörande detta

ärende. Så mycket hellre kan därmed anstå tills vidare, som fortsättningskole-reformen med hänsyn till genomförandet icke torde vara så aktuell som frågan om normalplanen för folkskolan.

Överdirektörer i folkskole- och läroverksöverstyrelserna utnämnda. K. m:t har den 16 okt. utnämnt och förordnat överdirektören och chefen för läroverksöverstyrelsen, t. f. överdirektören och chefen för folkskoleöverstyrelsen, lektorn vid högre allmänna läroverket i Lund, fil. d:r *B. J:son Bergqvist* att från och med den 1 jan. 1915 vara överdirektör och chef för folkskoleöverstyrelsen.

T. f. överdirektören och chefen för läroverksöverstyrelsen, läroverksrådet och lektorn vid högre realläroverket i Göteborg, fil. d:r *A. W. Falk*, har utnämnts att från och med den 1 jan. 1915 vara överdirektör och chef för nämnda överstyrelse.

En upprörande händelse vid Umeå folkskoleseminarium. Vid folkskolläraryråseminariet i Umeå har nyligen timat en händelse, som på lärare och elever verkat i högsta grad uppskakande.

Under såväl förliden vårtermin som innevarande hösttermin hade det vid ett par tillfällen hänt, att smärre penningbelopp på oförklarligt sätt bortkommit från några av eleverna. Man misstänkte stöld, och misstankarna riktades redan från början åt bestämt håll. Då slutligen en elev befanns vara innehavarinna av en av de försvunna slantarna, fann rektor så talande vittnesbörd föreligga mot denna elev, att hon för en tid avstängdes från undervisningen vid seminariet, oaktat hon ihärdigt förnekade varje delaktighet i någon stöld. De förskräckliga misstankarna i förening med de vidtagna och de förestående åtgärderna synas ha fullkomligt nedbrutit den stackars flickan, som redan förut var sjuklig och klen. Då hon en morgon helt nyligen infann sig i skolan för att tillsammans med sina kamrater hämta ämnen till skrivning, fick hon plötsligt blodstörtning och var efter en kort stund död. De sista ord hon yttrade till de kringstående voro ett bedyrande, att hon trots allt var oskyldig.

Händelsen, som relaterats efter till Svensk Läraretidning ingångna uppgifter, är så upprörande, att man knappast kan anse, att den härmed bör få vara utagerad. Det förefaller, som om en grundlig undersökning icke blott av rektorsämbetet utan jämväl från folkskoleöverstyrelsens sida väl vore på sin plats.

Folkskoleseminarierna. Uti den till fjärde klassen vid folkskoleseminariet i